

до перегляду ефективності бібліотечної складової, фахівці започатковуватимуть експериментальні веб-проекти з використанням новітніх онлайн-комунікаційних платформ та зосередяться на постійній підтримці найуспішніших ініціатив відповідно до кількісних та якісних показників. За тематикою переважатимуть ресурси на допомогу освіті, самоосвіті, навчанню протягом життя як важливим чинникам у сферах зайнятості й соціального забезпечення, економічного зростання і конкурентоспроможності.

Список використаної літератури

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України "Про внутрішнє і зовнішнє становище України в 2015 році". — Київ : НІСД, 2015. — 684 с.
2. Довгострокова стратегія розвитку української культури / Міністерство культури України. — Київ, 2015. — Режим доступу: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/doccatalog/document.jsessionid=3443E37A8673D475E4C54D8C7CF26063.app1?id=404819>. — Назва з екрана.
3. Дослідження інтернет-аудиторії України [II квартал, 2015 рік] / Інтернет-асоціація України. — Режим доступу: http://www.inau.org.ua/analytics_vuq.phtml. — Назва з екрана.
4. Егорова И. Н. Исследование и практическая реализация современных методов веб-дизайна / И. Н. Егорова, Н. И. Кунишина, А. Д. Бекетова, М. Ю. Куница // Вісник НТУ "ХПИ". — 2013. — № 70 (1043). — С. 80—85.
5. Кедлек Т. Адаптивный дизайн. Делаем сайты для любых устройств / Т. Кедлек. — Санкт-Петербург : Питер, 2013. — 288 с.
6. Красій М. Бібліотека та читач у віртуальному просторі: місце зустрічі (Результати Всеукраїнського соціологічного дослідження) / М. Красій // Бібліосвіт : інформ. вісн. — Вип. 1 (49) 2014. — Київ, 2014. — С. 55—68. — Режим доступу: http://www.4uth.gov.ua/library_science/bibliosvit/bibliosvit_2014_vo49_n1.pdf. — Назва з екрана.
7. Майбутнє бібліотечних послуг для та з підлітками: заклик до дій, США. Частина 1 / Переклад з англ. В. С. Пашкової // Творчість та інновації в українських бібліотеках. — 2014. — 14 січ. — Режим доступу: <http://libinnovate.wordpress.com/2014/01/14/сша-майбутнє-бібліотечних-послуг-дл.html>. — Назва з екрана.
8. Манифест Української бібліотечної асоціації "Бібліотека в умовах кризи" (проект) / Українська бібліотечна асоціація. — Режим доступу: <http://ula.org.ua/ua/news/3108-manifest-ukrainkoi-bibliotечної-asotsiatsii-biblioteku-v-umovakh-kryzy-proekt>. — Назва з екрана.
9. Про Стратегію сталого розвитку "Україна-2020" : Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>. — Назва з екрана.
10. Aplin S. M. W. Using technology to connect public libraries and teens / Susan M. W. Aplin // Student Research Journal. — 2012. — 2 (2). — Mode of access: <http://scholarworks.sjsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1098&context=slissrj>. — Title from the screen.
11. Crawford W. Successful social networking in public libraries / Walt Crawford. — Chicago : American Library Association, 2014. — 176 p.
12. Library services in the digital age // Pew Internet. — 2013. — 22 January. — Mode of access: <http://libraries.pewinternet.org/2013/01/22/library-services/>. — Title from the screen.
13. Social networking / American Library Association. — 2013. — Mode of access: <http://www.ala.org/news/state-americas-libraries-report-2013/social-networking>. — Title from the screen.
14. The Future of library services for and with teens: A call to action / Young Adult Library Services Association, Institute of museum and library services. — 2014. — Mode of access: http://www.ala.org/yaforum/sites/ala.org.yaforum/files/content/YALSA_nationalforum_final.pdf. — Title from the screen.
15. The library of the future / Arts Council England. — 2013. — 11 p. — Mode of access: http://www.artscouncil.org.uk/media/uploads/pdf/The_library_of_the_future_May_2013.pdf. — Title from the screen.

Рассмотрены возможности современных информационно-коммуникационных технологий для модернизации библиотечно-информационного обслуживания юношества и определены перспективы на ближайшие 10—15 лет в соответствии с дальнейшим развитием компьютерных технологий, онлайн-коммуникационных сервисов и мировыми тенденциями их применения.

The potential of modern information and communication technologies for the modernization of library and information services for youth was investigated. The prospects for the modernization of library and information services in the next 10—15 years in accordance to changes taking place in Ukrainian society and keeping in mind the further development of information and communication technologies as well as global trends in the practical use were outlined.

Надійшла до редакції 23 червня 2015 року

ІСТОРИЧНІ РОЗВІДКИ

УДК 655.41(477.65-25)"19"

Наталія Романюк,
викладач кафедри видавничої справи та мережових видань
Київського національного університету культури і мистецтв

Друкарня Єлисаветградського повітового земства: досягнення та проблеми

У статті проаналізовано особливості діяльності друкарні Єлисаветградського повітового земства, що діяла на початку ХХ століття, а саме історію створення, видавничий репертуар, умови праці друкарів.

Ключові слова: історія видавничої справи, друкарня, друкована продукція, Єлисаветград, Кіровоград.

На початку ХХ століття Єлисаветград (нині — Кіровоград) не поступався багатьом губернським містам тодішньої Російської імперії. Потреба у друкованому слові сприяла утвердженню найбільших друкарень, що виникли наприкінці ХІХ століття, — М. Гольденберга, Д. Шполян-

ського, братів Броун, Н. Сейдера, набирали обертів й інші книговидавничі організації. Характеристику сучасників про видавничу справу міста подано в довідникові "Весь Єлисаветград" за 1910 рік: "Друкарська справа значно розвинулася останнім часом. У місті нараховується 14 дру-

карень. Із тих, які щойно виникли, лише одна добре розвинена, інші ж переважно забезпечені лише однією машиною. Із типолітографій найзначніша і найстаріша — Гольденберга Марка Абрамовича. Наступними після неї є друкарні Давида Марковича Шполянського і повітового земства. Працівників, які займаються друкарською справою, до 150 осіб". Це був час найбільшого розквіту друкарської справи в місті.

Переломним моментом історичної доби була Революція 1905 року. Ці події істотно вплинули на зростання потреби у друкованому слові та зміну ідейного спрямування періодики. Відповідно, посилювалась активність робітників, що зумовило конфлікти з представниками земської управи; на сторінках місцевої преси все частіше лунали гострі виступи, які дискредитували управителів та власників друкарень.

Однак видавнича справа Єлисаветграда і досі залишається малодослідженою. Окремі аспекти книго- та пресо-друкування того періоду висвітлено в наукових розвідках В. Боська, Р. Базаки, О. Чуднова, Ю. Матівоса, Л. Куценка. Проте більшість праць присвячено краєзнавству чи літературознавству. Друкарня Єлисаветградського повітового земства як одна із найбільших в місті жодного разу не була повноцінним об'єктом вивчення. Наявні лише згадки про факт її існування, як, приміром, у статті В. Боська "На початку було Слово..." [2, с. 8]. Розбіжність між наявним матеріалом, вартим дослідження, та браком відповідних студій, зумовила актуальність статті.

Метою публікації є аналіз діяльності друкарні Єлисаветградського повітового земства в типологічному та організаційному аспектах. Досягнення мети відбувається через виконання таких завдань: проаналізувати видавничий репертуар друкарні; описати умови праці робітників підприємства; деталізувати основні проблемні питання між працівниками й керівництвом.

Джерельною базою слугували підшивка газети "Труд" за 1910 рік, книги, видані друкарнею, тогочасні довідкові видання ("Весь Єлисаветград: справочное издание", "Ежегодник "Голоса Юга": Адрес-календарь и справочная книга...") та офіційні (Журнал засідання Єлисаветградського уездного чрезвычайного земського зібрання 1917 г.), а також розвідки сучасних дослідників.

Друкарня Єлисаветградського повітового земства — одне із найпродуктивніших підприємств, що діяли на початку ХХ століття. Виробнича установа була створена передусім для задоволення потреб органів місцевого самоврядування, а отже, основний спектр видавничого репертуару — офіційна література, водночас видавалися книги та брошури навчального, довідкового, публіцистичного, художнього та рекламного спрямування.

Серед офіційних видань, надрукованих упродовж 1909—1918 років, — численні звіти (грошові, торговельних відділень, про стан народної освіти, рух населення, ветеринарні) кошториси, журнали засідань Єлисаветградських повітових земських зборів, медико-санітарні огляди тощо. Частина продукції зберігається у фондах КОУНБ ім. Чижевського, каталог видань опублікований у монографії автора статті "Видавнича справа в Єлисаветграді" [11, с. 142—145].

1915 року видано книгу Ю. Янушевського "Повальное воспаление легких у лошадей и его лечение", яку сьогодні відносять до науково-популярних чи навчальних видань. До публіцистичних належать два видання М. Крижанівського 1909 року: брошура "Памятные дни в жизни Єлисаветградской мужской гимназии", присвячена 30-річчю закладу, і книга "Памяти Алексея Васильевича Кольцова" — до сторіччя від дня народження поета, — котра містила стислу біографію, опис віршів та резюме щодо значення його творчості для літератури загалом і для дітей зокрема.

Варто детальніше зупинитися на діяльності М. Крижанівського — непересічної для Єлисаветграда людини. Він був учителем російської мови та словесності чоловічої гімназії (так званої Олександрівської) і статським радником. Його книги виходили і в інших друкарнях міста: 1881 року А. Гольденберг видав "Повторительный курс русского языка (грамматический). Справочная книга для учащихся". У "Педагогічному віснику" за 27 жовтня 1881 року вийшла рецензія на цей посібник (можливо, редактора часопису М. Завадського). Вона містила не лише схвальні, а й критичні зауваження: "Праця пана Кр. — не повторювальний курс і не довідкова книга. Не повторювальний, бо передбачає майже повне незнання і нерозуміння елементарних правил користувачем, — і не довідкова книга, бо не є зручною для довідки". У друкарні Д. Шполянського 1900-го побачила світ "Русская грамматика. Курс первых трех классов средних учебных заведений и городских училищ".

Певною мірою М. Крижанівський був і рецензентом відомого письменника І. Карпенка-Карого: за словами Н. Бракер, останній не віддавав до друку власних творів, поки їх не прослухає та не висловиться про них "приятельський тріумфірат" з Менчица, лікаря Михалевича та учителя гімназії М. Крижанівського" [3, с. 3].

Революційний 1917-й вплинув на жанри й тематику видань: вийшла брошура "Падение царской власти. Речь простым людям о событиях в России" В. Короленка. Із художніх видань надруковано три цикли віршів О. Кузнецова "Песни о белой царевне", а також збірка на 160 сторінках "Тутешний кобзарь: Полное собрание русских и малорусских стихотворений Дида Мыколы", що містила тексти українською та російською мовами М. Пулевича. Останній, за словами Л. Куценка, був "активним автором Єлисаветградської періодики початку ХХ століття" [7, с. 80]. 1901 року його українськомовну книгу "Неначе світ перевернувся. Вірши Дида Мыколы" видали у друкарні Д. Шполянського, а 1913-го в електродрукарні "Труд" Л. Ровінського і З. Котляренка випустили "Правдивые речи деда Мыколы".

Виходили й рекламні видання. Зберігся преїскурант "Каталог земледельческих машин и орудий складов Єлисаветградского уездного земства", в якому опубліковано назви й опис товарів, ілюстрації та ціни до них, а також довідкову інформацію, наприклад про різницю між молотарками певного класу, як слід користуватися плугами тощо.

У друкарні Єлисаветградського повітового земства виходила щоденна "позапартійна газета правого напрямку" "Новороссийский край" (1908—1911). Її редактором був В. Теплов, видавцем — С. Варун-Секрет, голова Єлисаветградської повітової земської управи. Цікаво, що високі посади він обіймав і за Тимчасового уряду (у 1917 — повітвий комісар Єлисаветградського повіту), і за Центральної Ради, і за часів гетьманату П. Скоропадського (у 1919 — товариш міністра внутрішніх справ). З 1920 перебував в еміграції, оскільки більшовики оголосили його та родину ворогами радянської влади [1, с. 158].

У досліджуваній друкарні видавничий репертуар був біднішим порівняно з підприємствами А. та М. Гольденбергів (випускали значно більше наукових, навчальних, художніх книг), братів Шполянських (крім офіційних, навчальних, наукових, рекламних, виходив чималий масив видань релігійного спрямування, що вирізняло їхнє підприємство з-поміж решти). Але друкарня Єлисаветградського повітового земства виграла порівняно з "Економической типографией" Г. Резнікова та М. Фінкеля, друкарнями Ш. Бахмутського й А. Калужського, Х. Немировського, Ш. Левінзона та Г. Бурштейна, А. Берестецького, електродрукарнями А. Лама та Л. Ровінського і З. Котляренка.

У тогочасних книгах нерідко подавали списки друкарських помилок, що свідчить про відповідальність і повагу до

читача. У звіті "Народное образование в Елисаветградском уезде, Херсонской губернии в 1913 году" такий перелік уміщено на звороті титулу. Наприклад, замість 77 було надруковано 17, замість 178 — 1178. Отже, наскільки копійкою була робота коректорів (значна частина проаналізованих видань — це звіти із масивними таблицями і тисячами цифр).

У грошовому звіті за 1909 рік є пункт про витрати на утримання службовців друкарні (в рублях): управитель друкарні (900), завідувач конторою (600), рахівник (360), писар (300), а також на оплату праці робітників (13 934,76). Зі щорічника "Голоса Юга" за 1913 рік дізнаємося, прикладом, що у 1912-му земською друкарнею завідував М. Панкеев і навіть подано його адресу.

Від 1909 до 1911 року в Єлисаветграді виходила газета "Труд". На її сторінках часто публікувалися листи робітників, зокрема й працівників друкарської сфери, що є важливим джерелом дослідження. Проаналізувавши підшивку тижневика за 1910 рік, виокремимо основні проблеми видавничої галузі міста: збільшення тривалості робочого дня, зменшення заробітної плати та введення відрядної оплати, жахливі гігієнічні умови, скорочення вихідних днів та запровадження понаднормової роботи, експлуатація дітей і підлітків. Листи, що надходили до редакції, стосувалися здебільшого окремих друкарень чи палітурних майстерень, але загалом проблеми були спільними: "Складне і пагубне становище, в якому перебувають працівники друкарень через пил від свинцю і фарб, яким доводиться дихати нам через ті погано обставлені, сирі, холодні, брудні і темні майстерні, у яких повинні знаходитися з раннього дитинства, — зазначено в одному із листів. — А останнім часом крок за кроком у нас відбирають так складно отримані поліпшення. Забрали восьмигодинний робочий день, а заробітна плата щоразу зменшується. Мало того, тепер близький той час, коли у нас відберуть і дев'ятигодинний день шляхом введення відрядної праці, як, наприклад, у земській друкарні. Не можна, звісно, заперечувати, що відрядна праця порушує нормальне становище робітника, який у несезон повинен потерпати від дедалі більшої скрути через те, що не виробляє навіть звичайного місячного заробітку. Але у сезон, щоб не втратити можливого прибутку, що має покрити несезонний час, доведеться працювати не 9, а 13—15 годин, що бачимо у кравців та інших" [10, с. 4]. Погіршення умов праці у земській друкарні зрештою призвело до страйків у 1917 році.

Скарги надходили і на приватні друкарні, і на земську [9, с. 6]. Так, у відкритому листі Є. Моїсєєв зауважував про умови праці в останній. Від початку роботи підприємства вони були лояльними, за словами дописувача, працівники не відчували тиску власників. Проте згодом керівництво скасувало восьмигодинний робочий день. Через безправність і покірність співробітників, було впроваджено ще й систему "понаднормової роботи", яка щоденно тривала до опівночі (під час друку звітів). Зрештою, через "економію", замість помісячної ввели відрядну оплату праці, а також залишили газетних працівників без жодного дня відпочинку. Були випадки, коли робітників звільняли через участь у роботі загальних зборів професійного товариства.

1917 року в Єлисаветграді, як і всією країною, протекла хвиля протестів і страйків, яка не оминула й книговидавничу галузь. У журналі засідань повітових зборів за той рік надруковано цікаву доповідь, в якій йдеться про особливості роботи й оплати праці у буремний час, страйки робітників друкарні та вимоги підвищити зарплатню [6, с. 8]. Зокрема, на початку травня 1917 року вони наполягали на збільшенні розміру зарплатні і припинили працювати. Керівництво задовольнило претензію на 92%, оплативши й дні страйку. Проте наприкінці липня представники спілки праців-

ників друкарської справи висловили нові побажання: підвищити оплату праці від 40 до 60%; понаднормову роботу тарифікувати у подвійному розмірі; робітників наймати з дозволу спілки, а звільняти лише через миротворчу камеру; заборонялося брати на роботу дітей до 14 років.

Керівництво управи протистояло таким вимогам і в постанові від 3 серпня попереджало, що у разі страйку і невиконання невідкладних замовлень управи на бланки для виборів у волосне земство воно залишає за собою право звільнити усіх робітників друкарні, розрахувавшись за старими розцінками, "і широко сповістити населення повіту, що з огляду на брак бланків своєчасно провести вибори у волосне земство неможливо винятково через антигромадську поведінку спілки і працівників земської друкарні".

У цих обговореннях брало участь Центральне бюро професійних спілок Єлисаветграда. 22 серпня від професійної спілки у відповідь на зазначену постанову управи надійшла заява: "10 серпня правління спілки отримало від завідувача земською друкарнею копію постанови земської управи від 3 серпня з приводу страйкування робітників у земській друкарні. Вважаючи постанову управи докорінно несправедливою, відповідаємо на неї по суті: 1) якщо у травні зарплата робітникам була збільшена, це не означає, що цілком задовільно, як сказано в постанові управи, бо предмети першої необхідності щоденно дедалі більше дорожчають і навіть останні вимоги не відповідають пропорційності подорожчання життя; 2) від наднормових робіт працівники не відмовлялися, лише у перший день, як не підготовлені просили розпочати виконання цих систематичних понаднормових робіт із завтрашнього дня, але наступного дня уже сам завідувач не захотів, щоб роботи виконувалися; 3) підвищення заробітної платні однієї із приватних друкарень на 25%, як вказує управа, фактично неправильне, оскільки ця приватна друкарня задовольнила на третій день бастування усі повністю вимоги робітників; 4) про те, що управа заявляє, що робітники за умови припинення роботи припиняють терміновий друк бланків для виборів у волосні земства, а тому залишає за собою право звільнити всіх працівників і широко сповістити населення повіту про антигромадську поведінку спілки: ми вважаємо, що це прийом підприємців іще старого режиму і не залякування повинна займатися громадська управа, оскільки це і є антигромадський вчинок по відношенню до професійної спілки і зокрема до робітників земської друкарні. Ми вважаємо, що затримка у виконанні необхідних друкарських робіт повністю лягає на земську управу, яка продовжує опиратися задоволенню вимог робітників, тоді як майже всі місцеві друкарні такі вимоги виконали повністю. Правління спілки пропонує земській управі подібно до інших власників друкарень задовольнити вимоги, висунуті спілкою, і робітники негайно пристануть до роботи, або ж вирішити це питання через миротворчу камеру, до якої мають увійти два представники від спілки, два представники від земської управи і нейтральний представник. За умови згоди на миротворчу камеру просимо сповістити нам негайно" [6, с. 8].

Це вплинуло на прийняття остаточного рішення — питання було винесене на розгляд надзвичайних повітових земських зборів. Попри пояснення управи, згідно з рішенням засідання, вимоги робітників і щодо збільшення зарплатні, і щодо оплати за період страйку було задоволено, а пропозицію управи про визнання поведінки працівників друкарні морально неприпустимою натомість відхилено. Ці відомості свідчать, зокрема, про надзвичайно скрутне становище, яке змушувало робітників до радикальних дій, і про зміни, пов'язані з готовністю людей відстоювати власні права.

Друкарня Єлисаветградського повітового земства працювала до ліквідації управи згідно із розпорядженням

нової влади. За час існування побачило світ чимало цікавих видань, а документальні свідчення перебігу протистояння між робітниками і керівництвом повною мірою демонструють картину виробничого процесу тих часів.

Список використаної літератури

1. Босько В. Історичний календар Кіровоградщини на 2013 рік. Люди. Події. Факти / Володимир Босько. — Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. — 256 с.
2. Босько В. "На початку було Слово...": Єлисаветград в історії вітчизняної книги і книгодрукування / Володимир Босько // Освітнянське слово. — 2005. — № 3. — С. 8.
3. Бракер Н. Володимир Амвросійович Менчиц (1873—1916 рр.) / Наталія Бракер // Єлисавет. — 1992. — Випуск № 10. — 30 вересня. — С. 3.
4. Вєсь Єлисаветград : справочное издание. — Єлисаветград : [б. и.], 1910.
5. Ежегодник "Голоса Юга": Адресь-календарь и справочная книга по г. Єлисаветграду и уѣзду, съ діаграммами, рисунками, портретами и шаржами / издание редакції газети "Голось Юга". — Єлисаветград : Голось Юга; [Типографія Х. Ш. Немировскаго], 1913.
6. Журналъ засѣданія 1917 г. [Журналъ засѣданія Єлисаветградского уѣздного чрезвычайнаго земскаго собрания 1917 г.]. — [Єлисаветград] : [б. и.], [1917]. — С. 4, 11, 71.
7. Куценко Л. Літературний словник Кіровоградщини / Автор-упорядник Леонід Куценко. — Кіровоград, 1995. — 128 с.
8. Мєстная хроника // Трудь. — 1910. — № 19. — 21 марта. — С. 3—4.
9. Моисеев Е. Открытое письмо работникам земской типографии / Е. Моисеев // Трудь. — 1910. — № 22. — 11 апреля. — С. 6.
10. Письмо в редакцию // Трудь. — 1910. — № 16. — 28 февраля. — С. 4—5.
11. Романюк Н. Видавнича справа в Єлисаветграді : монографія / Наталя Сергіївна Романюк; за ред. д-ра філол. наук, проф. Миколи Тимошика; авт. передм. д-р філол. наук, проф. Микола Тимошик. — Київ : КВІЦ, 2014. — 154 с.

В статтє проанализированы особенности деятельности типографии Єлисаветградского уездного земства, действовавшей в начале XX века, а именно история создания, издательский репертуар, условия труда печатников.

The peculiarities of the work of publishing house of Yelysavethrad land diet, that worked in early XX century: publishing repertory, cooperation and conflicts between the workers and the management, conditions of publishers' work are analyzed in the article.

Надійшла до редакції 15 червня 2015 року

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

УДК

Оксана Сенченко,
аспірант кафедри видавничої справи
та редагування НТУУ "КПІ"

Ідеології як засіб створення конфліктів

У статті здійснено аналіз та узагальнено аспекти використання ідеологій для створення конфліктів у соціальних системах. Запропоновано та обґрунтовано авторське розуміння застосування діалектики Гегеля для ведення інформаційних війн. Наведено приклади використання ідеологій для створення конфліктів, результатом розв'язання яких є новий світовий лад.

Ключові слова: геополітика, ідеології, інформаційні війни, капіталізм, лібералізм, новий світовий лад, протиборство, світогляд, соціалізм.

Вступ

Багато дослідників у сфері геополітики вважають, що нині триває Четверта світова війна, ініційована Заходом на чолі зі США [1; 2; 3]. Її метою є закріплення за Америкою ролі й статусу "єдиної держави, що керує світом" і встановлення нового світового ладу [4].

Головне завдання Заходу, яке політики намагаються вирішити за допомогою сучасних технологій, геополітики й геоелектроніки, полягає у забезпеченні подальшого розвитку наддержав, використовуючи потенціал інших країн, задля досягнення головної мети — встановлення світового панування.

Ця завдання, якщо має реальні шляхи вирішення, може бути реалізовано тільки за умов, коли:

— Захід підтримуватиме тривалий стан "керованого хаосу" в країнах — жертвах агресії;

— перманентний стан "керованого хаосу" не застосовуватиметься до територій Заходу;

— національні території й інтереси Заходу натомість будуть надійно захищені.

Надзавдання "іншого світу" відрізняються від надзавдань агресора. Вони визначаються глобальним історичним процесом еволюції народів світу, їхнім минулим і національною генетикою, а також наявним рівнем розвитку і світовим статусом держав.

Практично єдиним спільним пунктом, що поєднує інтереси "інших" (тобто країн — жертв агресії), є відмова від "запропонованої їм перспективи", насильно впроваджуваних, чужих для їхньої генетики "цінностей", що підривають основи автентичного буття й прагнення до живання. Це може стати головним аргументом і стимулом геополітичної стратегічної гри кожного народу, кожної держави і кожної цивілізації. Нова світова колізія "боротьби надзавдань" і становить сутність основного виклику виживанню людства. Нині вона проявляється в тому, що, з одного боку, маємо штучно організовану перспективу легкого отримання "солодкого життя, як на Заході", гонитву націй за примарою свободи й добробуту (що також є результатом певних геополітичних технологій), а з іншого — твердий